

GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W JAWORZU
WOJEWÓDZTWA BIELSKIEGO
ECHO JAWORZA

GAZETA LOKALNA GMINY JAWORZE

Lista kandydatów na posłów do sejmiku RP z województwa bielskiego podana przez Urząd Wojewódzkiego Komisarza Wyborczego w Bielsku - Białej (Uwaga! Lista ta nie jest w wersji ostatecznej - mogą nastąpić zmiany np. w kolejności partii).

*Zapraszamy
mieszkańców Jaworza
do 100-procentowego uczestnictwa
w wyborach!*

WYBORY '93

II. Polskie Stronnictwo Ludowe

I. Unia Polityki Realnej

1. Matlak Marek	lat 27	Bielsko - Biała
2. Macher Bogusław	lat 28	Bielsko - Biała
3. Gibas Witold	lat 32	Bielsko - Biała
4. Grzesło Henryk	lat 36	Oświęcim
5. Wojtaszewski Leszek	lat 42	Kęty
6. Chocholski Jerzy	lat 43	Pogwizdów
7. Milewski Jerzy	lat 48	Bielsko - Biała
8. Kubaszko Ryszard	lat 37	Żywiec
9. Bieniek Aleksander	lat 54	Wadowice
10. Zadorożny Andrzej	lat 46	Bielsko - Biała
11. Derewiecki Piotr	lat 27	Mnich - Chybie

1. Sabat Tadeusz	lat 42	Sulkowice
2. Pastucha Andrzej	lat 41	Pruchna
3. Kala Józef	lat 34	Polanka Wielka
4. Suchoń Jan	lat 48	Jeleśnia
5. Najdek Jan	lat 35	Jachówka
6. Kubiś Jan	lat 50	Ustron
7. Dudys Emilia	lat 60	Lipowa
8. Ormaniec Marian	lat 31	Gilowice
9. Ligocki Józef	lat 43	Wilamowice
10. Korczyk Edward	lat 58	Kęty
11. Gawron Tadeusz	lat 41	Babice
12. Rzepka Józef	lat 53	Kurow
13. Midor Władysław	lat 42	Pietrzykowice
14. Tylutki Jan	lat 51	Bielsko - Biała
15. Klajmon Małgorzata	lat 41	Bierzy
16. Cinal Józef	lat 57	Wieprz
17. Ferfecka Ewa	lat 37	Międzywice
18. Kajta Bolesław	lat 45	Heczmarowice

III. Katolicki Komitet Wyborczy "Ojczyzna"

- 1. Sanetra Roman lat 41 Skoczów
2. Kilariski Pawel lat 31 Bielsko - Biala
3. Piela Kazimierz lat 51 Cisiec
4. Blachut Kazimierz lat 52 Klecza Górna
5. Plonka Kazimierz lat 56 Oświęcim
13. Sanetra Wladyslaw lat 54 Maków Podhalański
14. Suliński Pawel lat 51 Leńcze
15. Bryzek Andrzej lat 41 Kęty
16. Cholewa-Ciemiera Maria lat 39 Brzeźnica
17. Tetlak Zbigniew lat 39 Żywiec
18. Bochnak Krzysztof lat 34 Maków Podhalański

IV. Kongres Liberalno-Demokratyczny

- 1. Pamula Jan lat 42 Bielsko - Biala
2. Ochman Jerzy lat 40 Choczniã
3. Żak Wojciech lat 43 Sucha Beskidzka
4. Kubik Witold lat 45 Bielsko - Biala
5. Georg Andrzej lat 45 Ustron
6. Kowalczyk Kazimierz lat 41 Maków Podhalański
7. Schramel Krzysztof lat 40 Łodygowice
8. Okrzesik Piotr lat 49 Bielsko - Biala
9. Parzonka Jacek lat 29 Międzybrodzie
10. Czech Wojciech lat 29 Radziechowy

V. NOT Stowarzyszenie Techniczne

- 1. Rajzer Kazimierz lat 58 Bielsko - Biala
2. Królikowski Stanislaw lat 53 Bielsko - Biala
3. Samol Benedykt lat 49 Świętoszówka
4. Kuminek Jan lat 40 Bielsko - Biala

VI. Partia "X"

- 1. Bibrzycki Stanislaw lat 39 Oświęcim
2. Piecek Tadeusz lat 65 Barwałd Dolny
3. Trepka Andrzej lat 70 Wisła
4. Lyczko Andrzej lat 45 Bielsko - Biala
5. Jarzyna Marian lat 41 Bielsko - Biala

VII. Sojusz Lewicy Demokratycznej

- 1. Spychalska Ewa lat 44 Poznań
2. Kobielsuz Antoni lat 46 Bielsko - Biala
3. Kimel Brygida lat 49 Bielsko - Biala

- 4. Dzirba Tadeusz lat 46 Bielsko - Biala
5. Bulka Wladyslaw lat 57 Żywiec
6. Kochowski Edward lat 44 Bielsko - Biala
7. Porwisz Stanislaw lat 59 Rajcza
8. Ślesak Janusz lat 46 Andrychów
9. Mlost Józef lat 44 Stanislaw Górny
10. Bialyszewski Henryk lat 61 Konstancin
11. Fafara Edmund lat 71 Bielsko - Biala
12. Zdunek Szczepan lat 46 Bielsko - Biala
13. Modzelewski Kazimierz lat 59 Warszawa

VIII. Porozumienie Centrum

- 1. Kania Józef lat 45 Bielsko - Biala
2. Kramarz Antoni lat 54 Andrychów
3. Zbylut Ryszard lat 33 Cieszyn
4. Tetlak Franciszek lat 52 Węgierska Górka
5. Opaliński Mieczyslaw lat 72 Bielsko - Biala
6. Grygiel Jerzy lat 40 Bielsko - Biala
7. Misiulewicz Józef lat 68 Bielsko - Biala
8. Szindler Janina lat 45 Ostrów Wielkopolski
9. Kowalcz-Szlagor Grażyna I. 35 Bielsko - Biala
10. Czarnecki Ludwik lat 60 Bielsko - Biala
11. Targoński Mieczyslaw lat 68 Andrychów

IX. Unia Demokratyczna

- 1. Staniszevska Grażyna lat 44 Bielsko - Biala
2. Figura Grzegorz lat 36 Węgierska Górka
3. Listwan Ryszard lat 44 Sucha Beskidzka
4. Pardela Krzysztof lat 34 Porąbka
5. Miszewski Maciej lat 46 Bielsko - Biala
6. Batycki Ryszard lat 46 Bielsko - Biala
7. Dziadecki Wojciech lat 36 Oświęcim
8. Hławiczka Jerzy lat 42 Golezów
9. Antonik Marian lat 30 Bielsko - Biala
10. Kudlacik Ryszard lat 27 Andrychów
11. Glanowski Zbigniew lat 45 Wadowice
12. Kuboszek Ludwik lat 52 Cieszyn
13. Rybarkiewicz Jacek lat 49 Katowice
14. Milczyńska Hanna lat 38 Dankowice
15. Wieczorek Stanislaw lat 43 Szczyrk

X. Unia Pracy

- 1. Jedynak Tadeusz lat 44 Żory
2. Strzygocki Andrzej lat 55 Bielsko - Biala
3. Zdeb Ingrid lat 49 Bielsko - Biala
4. Malek Jan lat 46 Bielsko - Biala
5. Foltyn Ryszard lat 48 Bielsko - Biala
6. Ćwierka Józef lat 62 Bielsko - Biala
7. Nowak Mariusz lat 28 Oświęcim
8. Jakubiec Andrzej lat 41 Kozy
9. Gola Stanislaw lat 51 Bielsko - Biala

XI. Bezpartyjny Blok Wspierania Reform

1. Pietrzykowski Zbigniew	lat 59	Bielsko - Biała
2. Dudziak Leszek	lat 42	Bielsko - Biała
3. Lach Stanisław	lat 39	Bielsko - Biała
4. Kukuczka Józef	lat 49	Bielsko - Biała
5. Filipcow Włodzimierz	lat 39	Sucha Beskidzka
6. Sztafa Marek	lat 32	Porąbka
7. Szarek Jerzy	lat 47	Bielsko - Biała
8. Kapala Emanuel	lat 42	Bielsko - Biała
9. Herzyk Józef	lat 37	Grodziec Śląski
10. Kubala Adam	lat 59	Bielsko - Biała
11. Moćko Józef	lat 51	Andrychów
12. Matuszek Andrzej	lat 34	Pogwizdów
13. Szafrąńska-Sosgórnik Katarzyna	l. 28	Bielsko - Biała
14. Kukotko Witold	lat 70	Bielsko - Biała
15. Skronid Jan	lat 61	Brenna
16. Udba Edward	lat 54	Cieszyn
17. Front Stanisław	lat 30	Stryszawa
18. Habdas Eugeniusz	lat 61	Bielsko - Biała

XII. "Koalicja dla Rzeczypospolitej"

1. Jura Karol	lat 53	Sucha Beskidzka
2. Regiewicz Tadeusz	lat 43	Bielsko - Biała
3. Wasilewski Mieczysław	lat 60	Bielsko - Biała
4. Popiel Leszek	lat 73	Bielsko - Biała
5. Klimala Marian	lat 54	Białka
6. Koleczek Władysław	lat 43	Żywiec
7. Jakubiec Wojciech	lat 54	Bielsko - Biała
8. Sternal Jan	lat 54	Maków Podhalański
9. Rodak Piotr	lat 30	Łękawica

4. Krebok Witold	lat 50	Bielsko - Biała
5. Sikora Andrzej	lat 39	Stryszawa
6. Pollak Rajmund	lat 40	Bielsko - Biała
7. Kenig Henryk	lat 58	Bielsko - Biała
8. Holisz Alfred	lat 50	Cieszyn
9. Buchalik Jadwiga	lat 51	Bielsko - Biała
10. Olejak Stanisław	lat 52	Bestwina
11. Głąb Kornelia	lat 42	Bielsko - Biała
12. Malecka-Stekla Renata	lat 40	Bielsko - Biała
13. Dyrz Władysław	lat 50	Zawoja
14. Kosek Karol	lat 69	Bielsko - Biała

XV. Konfederacja Polski Niepodległej

1. Wilk Kazimierz	lat 36	Ustron
2. Wołyński Zbigniew	lat 42	Andrychów
3. Piwowarczyk Paweł	lat 32	Bielsko - Biała
4. Górny Stanisław	lat 44	Wilkowice
5. Osztab Romualda	lat 36	Wisła
6. Bizoń Stanisław	lat 47	Jasienica
7. Sanetra Roman	lat 51	Żywiec
8. Tyszewski Roman	lat 38	Maków Podhalański
9. Wójcik Piotr	lat 35	Bielsko - Biała
10. Stwora Wiesław	lat 38	Inwałd
11. Cichomski Zbigniew	lat 41	Cieszyn
12. Marszałek Eugeniusz	lat 63	Bielsko - Biała
13. Brudecki Bogusław	lat 31	Oświęcim
14. Nowak Barbara	lat 41	Pogwizdów
15. Sroka Robert	lat 23	Bielsko - Biała

XVI. Ojczyzna - Lista Polska

1. Boba Bogumila	lat 48	Pszczyna

WYBORY '93

XIII. Polskie Stronnictwo Ludowe - Porozumienie Ludowe

1. Micherda Kazimiera	lat 46	Witkowice
2. Harat Tadeusz	lat 41	Czaniec
3. Ryszka Piotr	lat 42	Bielsko - Biała
4. Szymkowiak Piotr	lat 40	Bielsko - Biała
5. Żmudzki Olgiert	lat 51	Bielsko - Biała
6. Pasierbek Jan	lat 50	Zawoja
7. Nowak Jerzy	lat 36	Bielsko - Biała

2. Krzanowski Jerzy	lat 46	Wilkowice
3. Wiewióra Bronisław	lat 50	Żywiec
4. Czachor Józef	lat 55	Kraków
5. Kopiec Jadwiga	lat 60	Bystra

XIV. NSZZ "Solidarność"

1. Frączek Jan	lat 38	Bielsko - Biała
2. Nykiel Mirosława	lat 40	Wola
3. Wąsik Stanisław	lat 53	Andrychów

XVII. Samoobrona - Leppera

1. Janosz Mieczysław	lat 62	Bielsko - Biała
2. Górski Kazimierz	lat 72	Warszawa
3. Serwin Edward	lat 64	Kęty
4. Brańka Jacek	lat 52	Bielsko - Biała
5. Kuder Jan	lat 57	Bielsko - Biała

Kandydaci związani z Jaworzem:

*Jaworze mogło i może liczyć
na mnie.*

LICZĘ NA GŁOSY JAWORZAN

**dr inż. architekt
JACEK RYBARKIEWICZ**

*Chcę pomagać biednym i skrzywdzo-
nym przez los, ale myślę o tym co
zrobić by zjawisko ilościowego ich
wzrostu zahamować, a jest to sprawa
uzdrowienia zasad polityki społecznej
w naszym Państwie gwarantujących
godziwe życie wszystkich Polaków
a nie tylko uprzywilejowanych.*

**mgr
MAŁGORZATA KLAJMON**

* była działaczka Związku Młodzieży Wiejskiej,

- * aktywny działacz Rady Sołeckiej w Jaworzu,
- * były prezes Towarzystwa Miłośników Ziemi Jaworzańskiej,
- * jeden z głównych autorów samodzielności administracyjnej Jaworza,
- * jeden z głównych inicjatorów współpracy i kontaktów z Klundert (z Holandią),
- * współinicjator i współautor "Przewodnika po Jaworzu",
- * autor koncepcji zagospodarowania przestrzennego Jaworza i programu jego rozwoju,
- * popularyzator Jaworza.

Startuje w wyborach do sejmiku z listy **UNII DEMOKRATYCZNEJ** na wniosek Koła Unii Demokratycznej w Jaworzu

Lista nr 9, poz. 13

Dane osobiste kandydata:

Lat 49. Żona Krystyna - mgr pielęgniarstwa, ur. w Jaworzu. Córka Penelopa, syn Ziemowit. Architekt, urbanista, naukowiec, nauczyciel akademicki, scenograf, redaktor wydawnictw, rysownik, architekt wnętrz, członek krajowych i międzynarodowych organizacji.

- * członek i założyciel Tymczasowego Zarządu Krajowego ZMW RP "Wici" w roku 1980,
- * radna GRN w Jasienicy przez dwie kadencje (w okresie funkcjonowania gminy Jasienica wspólnie z aktualną gminą Jaworze),
- * przewodnicząca Komisji Oświaty, Kultury i Zdrowia oraz członek Prezydium tejże Rady,
- * działaczka Ludowych Zespołów Sportowych,
- * działaczka Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej,
- * działaczka Rady Sołeckiej w Bierach,
- * sekretarz Zarządu Gminnego PSL w Jasienicy dla gmin Jasienica i Jaworze,
- * ławnik Rejonowego Sądu Pracy w Bielsku -

Białej,

- * członek Rady Nadzorczej Szpitala w Bystrej,
- * kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej dla gmin Jaworze i Jasienica (pracę tego ośrodka od początku zorganizowała)

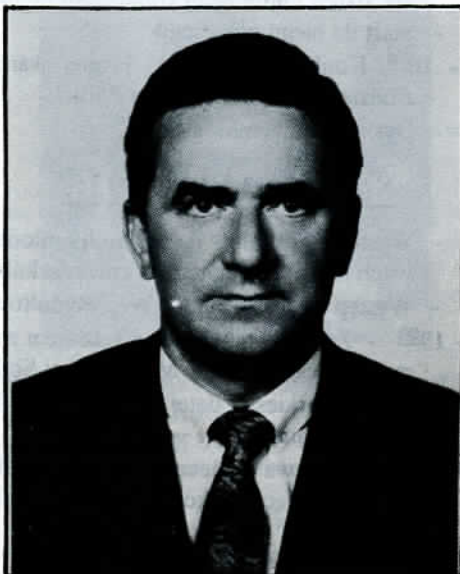
Startuje w wyborach do sejmiku z listy **POLSKIEGO STRONNICTWA LUDOWEGO**

Lista nr 2, poz. 15

Dane osobiste kandydatki:

Aktualnie mieszkanka Bier (w dzieciństwie Jaworza) Lat 41. Niezamężna.
Hobbistycznie związana z kulturą ludową Śląska Cieszyńskiego, była członkiem Zespołu Regionalnego w Bierach, którego pracę przez pewien czas sama prowadziła.

Pomysłowość i przedsiębiorczość młodzieży naszym bogactwem.

mgr WITOLD KUBIK

- * w latach 1984-91 metodyk przedmiotów zawodowych w Wojewódzkim Ośrodku Metodycznym w Bielsku - Białej,

- * w 1985 roku zorganizował pierwsze w województwie bielskim Studium Informatyki dla Nauczycieli,
- * inicjator powołania pierwszego niepaństwowego liceum w Bielsku - Białej,
- * przewodniczący Zarządu Towarzystwa Szkolnego im. Mikołaja Reja, które powołało pierwsze społeczne liceum ogólnokształcące w Bielsku,
- * założyciel i właściciel Prywatnego Policealnego Studium o specjalności obsługa turystyczna,
- * od 25 lat przewodnik beskidzki.

Startuje w wyborach do sejmiku z listy **KONGRESU LIBERALNO - DEMOKRATYCZNEGO**

Lista nr 7, poz. 4.

Dane osobiste kandydata:

Lat 45. Nauczyciel w Zespole Szkół Elektronicznych w Bielsku - Białej. Żona Teresa - była nauczycielka w SP nr 1 w Jaworzcu Dolnym. Dwoje dzieci: Przemek i Małgosia.

Zasadnicze tezy programu:

1. Inspirować i pomagać młodzieży w podejmowaniu działalności na własny rachunek.
2. Dopasować programy naszych średnich szkół ogólnokształcących i zawodowych do unifikowanych obecnie programów szkolnictwa średniego w krajach EWG.

3. Zorganizować szkoły dla młodzieży wybitnie uzdolnionej.

Uczyć w naszych szkołach:

- twórczego rozwiązywania problemów.
- umiejętności osiągania sukcesu.
- umiejętności przewidywania sytuacji i planowania własnych oraz cudzych działań.

nego, którego południową granicę stanowi droga polna wiodąca z Jaworza Średniego przez "Dwór" obok starej szkoły (ul. Pałacowa) i cmentarza ewangelickiego oraz całe Jaworze Średnie.

Siedziba obwodu: Szkoła Podstawowa nr 1 w Jaworzu Dolnym.

Granice obwodu: południowa część Jaworza Dolnego, którego północną granicę stanowi droga polna wiodąca z Jaworza Średniego przez "Dwór" obok starej szkoły (ul. Pałacowa) i cmentarza ewangelickiego oraz całe Jaworze Górne i całe Jaworze Nałęże.

INFORMACJE O WYBORACH

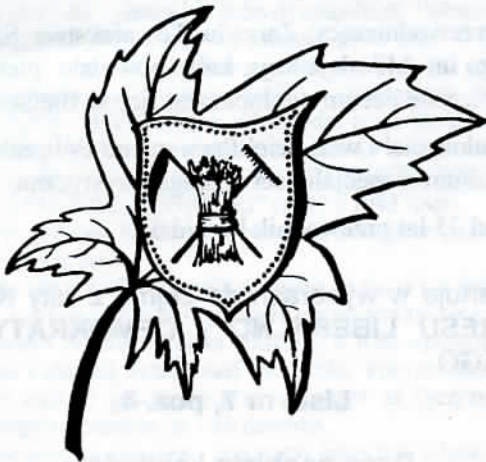
Siedziba obwodu: Państwowy Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Jaworzu.

Granice obwodu: północna część Jaworza Dol-

LOKALE WYBORCZE CZYNNE BĘDĄ

od 6⁰⁰ do 22⁰⁰

JAWORZAŃSKI WRZESIEŃ '93

Komitet organizacyjny przy Radzie i Urzędzie Gminy w Jaworzu przygotowuje tradycyjny, bo już VII festyn "Jaworzański Wrzesień". W tym roku impreza ta planowana jest na trzy dni, tzn. na 10 do 12 września - od piątku do niedzieli.

Program przedstawia się następująco:

Piątek - 10.09.1993r.

- 11³⁰ - Wymarsz korowodu przebieranców spod reżymy OSP w Jaworzu
- 12⁰⁰ - Parada przebieranców na scenie amfiteatru i wybór najciekawszych strojów (nagrody)

- 13⁰⁰ - II Dożynkowy Bieg Przełajowy Jaworza dla dzieci i młodzieży (regulamin poniżej)
- 15⁰⁰ - Start do biegu głównego
- 15³⁰ - 16³⁰ - Konkursy sportowe i turniej warcabów z udziałem reprezentantów Polski
- 17⁰⁰ - Dyskoteka dla młodzieży

Sobota - 11.09.1993r.

- 14⁰⁰ - Występy zespołów dziecięcych i młodzieżowych jaworzańskich szkół i przedszkoli
- 16⁰⁰ - Występ orkiestry dętej KWK "Rydułtowy"
- 17⁰⁰ - 19⁰⁰ - Zabawa taneczna z udziałem zespołu muzycznego Rodziny Muzykującej Sojków
- 19⁰⁰ - Występ orkiestry dętej "d'Opelozie" z Klundert (Holandia)
- 19³⁰ - 24⁰⁰ - Zabawa taneczna - przygrywa Rodzina Muzykująca Sojków

Niedziela - 12.09.1993r.

- 7³⁰ - Msza dożynkowa w kościele katolickim w Jaworzu z udziałem chleba i wienca dożynkowego
- 10⁰⁰ - Nabożeństwo w kościele ewangelickim w Jaworzu z udziałem chleba i wienca dożynkowego
- 13⁰⁰ - Wymarsz korowodu dożynkowego spod reżymy OSP w Jaworzu do amfiteatru

- 13³⁰ - Uroczystość dożynkowa w amfiteatrze
- 14⁰⁰ - Występ Zespołu Reprezentacyjnego "Beskid" z Bielska - Białej
- 14⁴⁵ - Koncert orkiestry dętej KWK "Rydułtowy"
- 15³⁰ - Chór i zespół taneczny z Republiki Czeskiej
- 16¹⁵ - Występ orkiestry dętej "d'Opelozze z Klundert (Holandia)
- 16⁴⁵ - Występ zespołu muzycznego "Starzy Przyjaciele"
- 18³⁰ - Losowanie głównych nagród loterii fantowej
- 17¹⁵ - 24⁰⁰ - Zabawa taneczna z udziałem zespołu muzycznego "Meteor" z Rudzicy (z przerwą na losowanie głównych nagród loterii).

Ponadto w programie przewidziano imprezy towarzyszące:

- aukcję prac plastycznych i malarskich jaworzańskich twórców,
- loterię fantową,
- jazdę konną i w zaprzęgu dla wszystkich.

W czasie trwania imprezy czynne będzie miasteczko handlowe. Tam na pewno każdy znajdzie coś dla siebie - będą również kołaczki i miodonka.

Serdecznie zapraszamy mieszkańców Jaworza oraz miłych naszych gości

Komitet organizacyjny
Marian Zygmunt - przewod.
Czesław Wierzbicki
Marian Rapacz
Krystyna Szczyпка
Jan Kłiś

REGULAMIN

II DOŻYNKOWEGO BIEGU PRZEŁAJOWEGO JAWORZA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

I. Cel imprezy:

Popularyzacja aktywnego wypoczynku, sportowa rywalizacja wśród dzieci i młodzieży uczącej się.

II. Komitet organizacyjny:

1. Zbigniew Putek - przewodniczący
2. Jan Kłiś - zastępca przewodniczącego
3. Krystyna Szczyпка - członek komitetu organizacyjnego
4. Helena Stanisławska - sekretarz
5. Ireneusz Byrdziak - sędzia główny
6. Ilona Chrapek - kierownik biura zawodów

III. Organizator:

1. Rada Gminy w Jaworzu
2. Urząd Gminy w Jaworzu

IV. Termin i miejsce Dożynkowego Biegu Przelajowego Jaworza:

10.09.1993r. - amfiteatr w Jaworzu, start o godz. 13⁰⁰

V. Uczestnictwo i zgłoszenie do Dożynkowego Biegu Przelajowego Jaworza:

W biegu uczestniczyć może każdy za okazaniem świadectwa lekarskiego o zdolności do startu lub na własną odpowiedzialność na podstawie pisemnego oświadczenia uczestnika na karcie zgłoszenia.

VI. Zgłoszenia do uczestnictwa w biegu:

Zgłoszenia indywidualne lub grupowe przyjmowane będą do dnia poprzedzającego bieg w Urzędzie Gminy w Jaworzu w godz. 8⁰⁰ - 14⁰⁰ przez Referat Organizacyjny i Spraw Społecznych; pokój nr 18. Adres: **Urząd Gminy w Jaworzu, ul. Zdrojowa 82, 43-384 Jaworze, tel. 195, 813, 871, telex: 35-405.** W dniu biegu zgłoszenia nie będą przyjmowane.

VII. Opłata startowa (wpisowe) wynosi 15.000 zł od każdego uczestnika.

Wpłaty startowej można dokonać przelewem na konto **Bank Spółdzielczy Jasienica nr 907178-120261-189-89** lub w kasie **Urzędu Gminy w Jaworzu.**

VIII. Grupy wiekowe i dystans Wiosennego Biegu Przelajowego Jaworza:

P. Grupa	Klasa	Rocznik	Dystans
1. dzieci 4-5 lat	-	1989-88	100 m
2. dzieci 6-7 lat	-	1987-86	200 m
3. młodzież szkół podst. I-II	I-II	1985-84	300 m
4. " "	III-IV	1983-82	500 m
5. " "	V-VI	1981-80	800 m
6. " "	VII-VIII	1979-78	1100 m
7. młodzież ucząca się		1977 i starsze	2500 m (dziewczęta i chłopcy)

IX. Klasyfikacja:

Indywidualna dla poszczególnych grup wiekowych żeńskich i męskich (według grup wiekowych).

X. Nagrody; wyróżnienia; świadczenia:

Zwycięzcy w poszczególnych grupach wiekowych za miejsca od 1 do 3 otrzymują puchary, dyplomy i nagrody rzeczowe.

W ramach opłaty startowej uczestnicy biegu otrzymują:

- dyplom uczestnictwa
- gorący posiłek i napoje

XI. Postanowienia końcowe:

Sprawy nie ujęte w regulaminie oraz ich interpretacja należą do komitetu organizacyjnego.

Dojazd do biura biegu autobusami lokalnymi na trasie Bielsko - Biała - Jaworze.

Serdecznie zapraszamy
 komitet organizacyjny

Święto jaworzańskich ewangelików

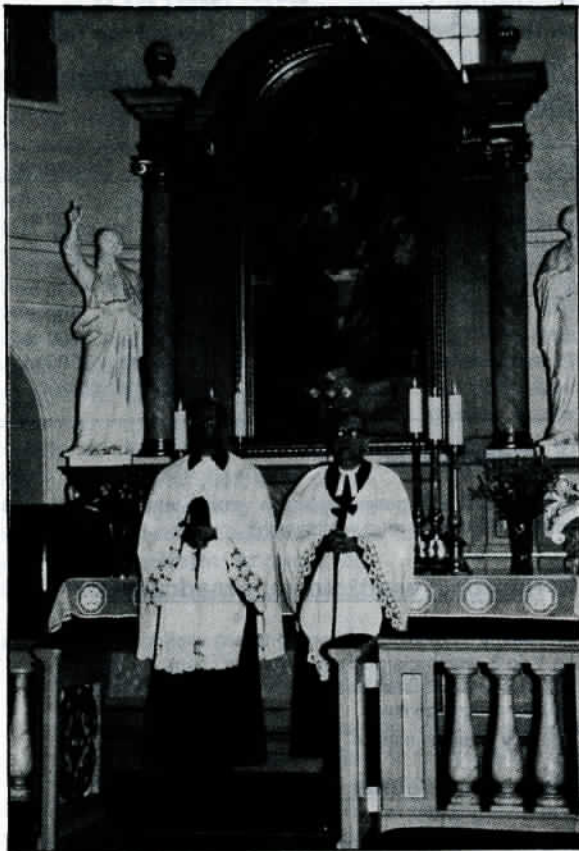
Od wielu, wielu dziesiątków lat parafie ewangeliczne w Polsce corocznie obchodzą pamiątki poświęceń swoich kościołów. Parafia jaworzańska w tym roku (w niedzielę 22 sierpnia) obchodziła już 211 rocznicę z tej właśnie okazji.

Uroczyste obchody tej rocznicy rozpoczął koncert przyparafialnego Chóru Kościelnego oraz orkiestry dętej naszych współparafian pod batutą pana Adama Pasternego (pierwsze utwory orkiestra prezentowała przed koncertem na placu kościelnym). Wśród licznych słuchaczy znaleźli się również ks. Waldemar Pytel ze Swidnicy - syn jaworzańskiego zboru i ks. Zdzisław Sztwiertnia z Wisły, jako zaproszeni na tę uroczystość kaznodzieje.

Po pieśni chóru "Poranek niedzielny" K. Kreutzer, w oprac. J. Taciny - słowo wstępne wygłosił proboszcz parafii ks. radca Ryszard Janik, następnie podał informację o kolejnych utworach.

Jako drugą pieśń chór wykonał "Modlitwę w kościółku" z opery "Halka" St. Moniuszki. Orkiestra - od ołtarza - wykonała dwa utwory. Dalej chór zaśpiewał "Pieśń poranną" (słowa Stoiński, muz. St. Moniuszko) oraz modlitwę W. A. Mozarta "O nasz wielki Panie". Następnie orkiestra zagrała dwa dalsze swoje utwory, zaś chór zaśpiewał "Drzewko jedno znam zielone" (słowa ks. J. Trzanowski, oprac. muz. T. Sikora).

Podczas przechodzenia księży i orkiestry na plac

Ks. Ryszard Janik i ks. Waldemar Pytel przed ołtarzem.

Ks. Zdzisław Sztwiertnia i praktykant teol. Andrzej Krzykowski podczas liturgii na placu kościelnym.

Chór Kościelny w czasie śpiewu pieśni ludowych.

(Zdjęcia: Józef Czader)

kościelny chór zaśpiewał jeszcze "Hymn Ambrozjański" E. Gebhardta w oprac. muz. E. Ruh.

Chór pod dyрекcją pani Ruty Janik wykonał wszystkie pieśni z towarzyszeniem organów, na których grała pani Anna Widajewicz.

Zaraz po koncercie rozpoczęły się właściwe nabożeństwa: w kościele - gdzie liturgię odprawiali księża Ryszard Janik i Waldemar Pytel (który potem wygłosił budujące kazanie); oraz na placu kościelnym - liturgię odprawił praktykant teol. Andrzej Krzykowski i ks. Zdzisław Szwertnia (późniejszy kaznodzieja).

Podczas nabożeństwa polowego chór zaśpiewał "Wiedz mnie Zbawco". W kościele liturgii i pieśniom zboru towarzyszyły organy, zaś na placu kościelnym - orkiestra.

Po zakończeniu obu nabożeństw chór ze stopni starej szkoły przykościelnej wykonał szereg pieśni ludowych, a po nich orkiestra dla pozostałych jeszcze słuchaczy zagrała kilka swoich utworów.

Pamiętki poświęceń kościołów to nie tylko przypomnienie czynu naszych poprzedników w widocznych murach kościołów (mniej lub więcej okazałych), ale przede wszystkim podkreślanie i uświadamianie słuchaczom, że kazanie, w którym jest rzetelnie głoszone Słowo Boże oraz pieśń mają nas łączyć i zespalać

z naszym Panem Jezusem Chrystusem, który w swoim krzyżu przynosi nam pokój, radość i błogosławieństwo, wartości daleko odbiegające od tych, którymi szermują rodzimi politycy, a które niewiele przystają do etyki chrześcijańskiej.

Uroczystości "Pamiętek" są również okazją do poświęcenia większej uwagi obiektom kultury i ich obejść. Inspirują do generalnych porządków, drobnych czy większych remontów. Są okazją do odwiedzin sąsiednich parafii, wysłuchania kazań moze nieznanymi księżymi, a też i do odwiedzin rodzinnych.

W Jaworzu od wielu pokoleń żyją w bliskości wyznawcy Kościoła Rzymsko - Katolickiego i Ewangelicko - Augsburskiego, nie wspominając już innych wyznań. Wszyscy jesteśmy wyznawcami tego samego Boga. Wszyscy zgodnie stwierdzamy, że Jezus Chrystus jest naszym Panem. Różnią nas dogmaty i obrzędy. W naszej różnorodności nie powinniśmy szukać źródeł do niezgody, lecz różnorodność winna dawać nam bodźce do ciągłego poznawania siebie w duchu naprawę chrześcijańskim.

Wrosliśmy od pokoleń wspólnie w tę ziemię. Tu nasz pot i krew. Jest naszą wspólną Matką. Niechaj Jej miłość będzie równa dla wszystkich córek i synów niezależnie od tego, do którego kościoła kierujemy nasze kroki.

Roman Rucki

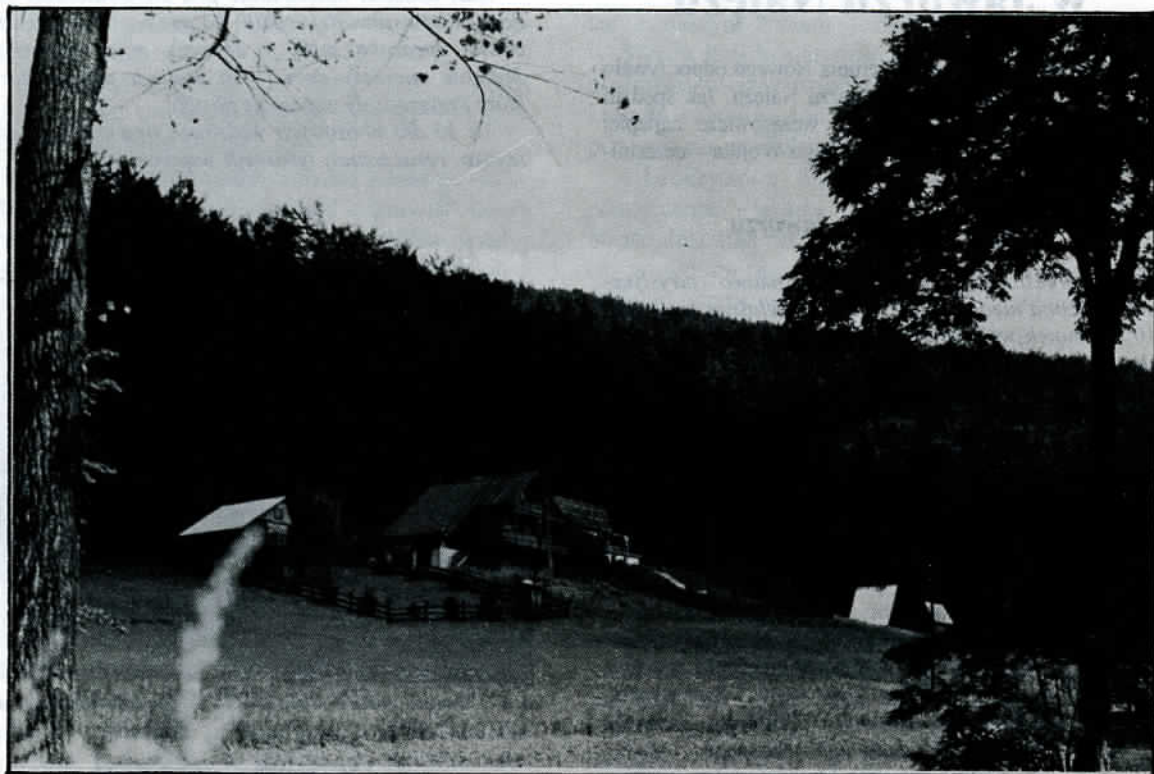

JAWORZE W OBIEKTYWIE

Zdjęcia: Jadwiga Roik (u dołu), Józef Czader (u góry)

Z obrad Zarządu Gminy w Jaworzu

W dniu 10 sierpnia br. obradował Zarząd Gminy w Jaworzu. Po złożeniu sprawozdania Wojta Gminy z realizacji postanowień poprzedniego spotkania zarządu przystąpiono do omówienia przyjętego porządku obrad.

W trakcie obrad zarząd rozpatrzył następujące sprawy:

1. Zarząd bez większych uwag przyjął sprawozdanie z wykonania budżetu w pierwszym półroczu 1993 roku. Temat ten będzie jednym z punktów najbliższej sesji Rady Gminy.

2. W związku z podjętą uchwałą przez Radę Gminy o podłączeniu się do oczyszczalni ścieków budowanej w Wapienicy przez firmę "AQUA" zarząd podjął następujące zobowiązania:

a) Wystąpić do partycypantów o przekazanie środków finansowych na budowę kolektorów do oczyszczalni ścieków.

b) Zorganizowanie w trybie pilnym spotkania z wszystkimi działającymi podmiotami gospodarczymi na terenie gminy celem włączenia ich do partycypacji w kosztach inwestycji i uzyskanie stosownych deklaracji.

c) Wystąpić z wnioskiem do Rady Gminy o zorganizowanie referendum w sprawie samoopodatkowania się mieszkańców na rzecz budowy kolektorów oczyszczalni ścieków dla Jaworza.

3. Zarząd zdecydował nie przyznawać dotacji celowych z uwagi na trudną sytuację finansową.

4. W oparciu o przedłożone materiały z wizji lokalnych Zarząd Gminy w Jaworzu przyznał 8 koncesji na sprzedaż gastronomiczną oraz 14 na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych wysokoprocentowych. Zarząd zachowuje prawo cofnięcia koncesji w przypadku nie dotrzymania warunków umowy.

marian Zygmunt

KOLONIA w Jaworzu Nałężu

W sierpniu 120 dzieci z Bierunia Nowego odpoczywało na 10-dniowym turnusie w Jaworzu Nałężu. Jak spędzili ten czas i jak czuli się młodzi wczasowicze najlepiej oddaje list napisany przez 11-letniego Wojtka - uczestnika tejże kolonii.

Moje wakacje w Jaworzu

Jaworze jest miejscowością wypoczynkowo - turystyczną, położoną niedaleko Bielska. Tam właśnie spędziłem 10 dni moich wakacji. Gdy przyjechaliśmy była piękna słoneczna pogoda, która dodawała uroku tej okolicy. Na polanie zobaczyłem wielkie wojskowe namioty, w których mieliśmy zamieszkać. Było to dla mnie wielkie przeżycie, ponieważ pierwszy raz w życiu spałem w takim namiocie. Pewnej nocy była burza, która napędziła nam trochę strachu. Często chodziliśmy na wycieczki w góry i na basen.

Obok naszego obozu płynął piękny strumyk z przejrzystą wodą. Strumyk był przegrodzony wielką tamą. Mogliśmy sobie tam popływać.

Często organizowano nam dyskoteki. Bawiliśmy się też w podchody. Jedna grupa wydawała polecenia a druga je wykonywała. Polecenia były typu: "pomalować kamień na kolorowo farbami", "znaleźć skarpetki Michała" (miał je na nogach) albo "zaśpiewać głośno piosenkę" lub "wydoić krówkę". Mieliśmy także konkurs rysunkowy i olimpiadę, w której uczestniczyło wiele dzieci. Ja w warcabach zająłem 4 miejsce. Za udział

w konkursach i za dobre miejsca dostawaliśmy różne nagrody i książki. Pojechaliśmy również na wycieczkę nad piękne Jezioro Żywieckie.

Nasi obozowi opiekunowie pod kierownictwem pani Zofii Klimaszowskiej robili wszystko, abyśmy każdą chwilę spędzoną tutaj w Jaworzu mile wspominali. Jedzenie mieliśmy dobre - to zasługa pań kucharek, które przyrządzały wspaniałe posiłki.

Te 10 dni obozowych wędrowek przeleciały bardzo szybko. Teraz zostały tylko miłe wspomnienia.

Wojtek

Zdjęcie: Jadwiga Roik

*Pieśni, które dawniej
śpiewano w Jaworzu*

Hej, koło Cieszyna stoi lipeczka

*Hej, koło Cieszyna stoi lipeczka,
a pod tą lipeczką stoi dziewczeczka,
stoi, stoi, wystrojóna,
jakby była malowana,
jako dworeczka, hej, jako dworeczka.*

*A jo sie ji pytał, czyby mie chciała,
a ona mi na to rączke podała.*

*Ojcowie sie dowiedzieli,
zaroz po mie przyjechali,
było wiesieli, hej, było wiesieli.*

*A po tym wiesielu dostołech wiele:
sztury wołki siwe, świdrate ciełe,
wszystko by to dobre było,
dyby sie nóm to chowało,
żónecko moja, hej, żónecko moja.*

*Dostołech też potym kabot na święta,
co nieboszczyk starzyk pos w nim
cielęta,
dyby byli starzyk żyli,
toby byli w nim chodzili,
jo bych ni miał nic, hej, jo bych
ni miał nic.*

Józef Waszut

Historia Jaworza

cz. XVI

Powojenne problemy (1817-1829)

Koniec 1817 roku okrył żalobą jaworzański pałac. 16 grudnia zmarła Julia Saint Genois. Pogrzeb ostatniej osoby z rodu Laszowskich, a zarazem wdowy po baronie Arnoldzie, zamknął ostatecznie "czas Laszowskich" w Jaworzu. Jej ciało spoczęło w kwatrze właścicieli wsi na cmentarzu, który wtedy był jeszcze nekropolią dwuwyznaniową.

W rok później, na terenie parku pałacowego, na wzgórzu za południową oficyną, wzniesiono kanelowaną kolumnę z łacińskim napisem¹⁾:

"Dla upamiętnienia osób drogich Arnoldowi - wolnemu baronowi de Saint Genois - dowódcy wojsk królewskich i legionów: Julii wywodzącej się z rodu Laszowskich i jej jednemu synowi Filipowi - w imię uczuć rodzinnych".

Z kilku powodów - ta piękna kolumna - budzi zaskoczenie i zmusza do refleksji. Z treści zapisu

wynika, iż powstała z inicjatywy męża i ojca wymienionych "osób drogich", który zmarł ... 14 lat przed jej wzniesieniem. Czyżby baron Arnold konając w 1804 roku powie-

Kolumna w parku pałacowym z widokiem na kościół. (zdjęcie: J. Cz.)

rzył synowi Filipowi wykonanie jej po śmierci swej żony? Jest to prawdopodobne. Natomiast pozostała część zapisu budzi same znaki zapytania. Wynika z niego, że testator był "dowódcą wojsk królewskich" ..., a przecież był poddanym cesarza Austrii! Jeszcze większe zaciekawienie, a nawet szok powoduje wyraz "legion". W brzmieniu łacińskiego słowa to ma kilka znaczeń, ale podstawowe to właśnie legion lub legiony. Jakimi wojskami dowodził więc zmarły baron? Czyżby ... polskimi lub francuskimi?

Zdaję sobie sprawę z tego, że Czytelnicy mogą mnie posądzić o fantazjowanie, ale ... Tak - obecnie kolumna nie posiada kapitelu, gdyż ktoś go strącił i zniszczył podczas wojny lub zaraz po jej zakończeniu. Głowicę jednak - jak wspominają starzy ludzie i pokazują stare zdjęcia - kolumna miała! Jej kapitelem była wykuta w kamieniu ... czapka napoleońska. Te fakty są podstawą do dalekosiężnych domysłów, a jeżeli rzeczywiście

właściciel Jaworza wolał walczyć pod chorągwiemi wrogów Austrii, to nic dziwnego, że ani on, ani jego następcy - chociaż od wieków ich przodkowie mieli tytuły hrabiów hiszpańskich - dla Wiednia byli tylko baronami.

Wyżej wspomniany napis ujawnia jedną z cech charakteru jego autora, a mianowicie - tajemniczość. By nie być gołosłownym przypomnę, że na kamiennym wazonie (z prawej strony przed pałacem) ten sam hrabia (hiszpański, a baron austriacki) kazał wyręczyć napis: "Amicorum optimo". W wolnym tłumaczeniu znaczy to: "Najwierniejszemu (lub najbardziej oddanemu) z przyjaciół"; jednak nawet jego inicjałów nie ujawnił.

Po śmierci Arnolda de Sint Genois, Jaworze przejął jego syn Filip²), który już w 1816 roku doznał się następcy - Maurycyego. Okres jego zarządzania wsią był niezwykle trudny. Po wojnach z Napoleonem wielu mężczyzn nie wróciło do domów. Niktórzy powrócili okaleczeni. Na domiar złego, w 1817 roku cały Śląsk przeżył okres nieurodzajów i głodu, co również zmniejszyło liczbę mieszkańców. Dopiero w latach dwudziestych sytuacja ekonomiczna wsi zaczęła się poprawiać. Natomiast w stosunkach międzywyznaniowych wystąpiły pierwsze rysy. Niestety - baron Filip de Saint Genois - nie odziedziczył po rodzicach i dziadku ducha zgody. Już w połowie lat dwudziestych zaczął oskarżać nauczycieli wspólnej szkoły o "akatolickość" i podjął myśl zbudowania odrębnej szkoły dla dzieci katolickich. Następnie wystąpiły pierwsze niesnaski związane ze wspólnym korzystaniem z cmentarza.

W omawianym okresie nie istniała jeszcze samodzielna parafia katolicka, natomiast w parafii ewangelickiej doszło do zmiany proboszcza, gdyż w 1827 roku zmarł ks. Franciszek Czyżyk. Nowym proboszczem - w 1828 roku - wybrany został ks. Jerzy Filipek (Philippek).

W szkole jaworzańskiej nastąpiły trzy zmiany: po śmierci Pawła Pilcha w 1823 roku jego następcą został Jan Heczko z Bystrzycy, który zmarł w 1825 roku. Po nim nauczycielem był August Jerzy Kasperek. Program nauki nie uległ zmianie, tylko baczniejszą uwagę zwrócono na ortografię i kaligrafię.

Zmora szkolnictwa i wielkim niebezpieczeństwem dla młodzieży polskiej (a trzeba pamiętać, że w ogłoszonym w 1821 roku memoriale zasłużonego uczonego i bibliografa, a zarazem profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego i autora "Dziejów Narodu Polskiego" - Jerzego Samuela Bandiego - występuje on w obronie praw 100 tysięcy Polaków zamieszkujących wtedy Śląsk Cieszyński) były zakusy germanizacyjne prowadzone z dwóch stron: ze strony oświatowych władz austriackich, które w 1826 roku nakazały wprowadzić do szkół język niemiecki (nawet kosztem ograniczenia godzin innych języków) oraz ze strony kolonistów niemieckich z Bielska. Bardzo ostro przeciwko germanizowaniu i czechizowaniu dzieci polskich wystąpili wtedy Jerzy Bogusław Heczko, pastor cieszyński (później proboszcz jaworzański) ks. Henryk Juliusz Kotschy oraz pastor ustroński ks. Karol Kotschy.

Rok 1826 upamiętnił się też w historii Księstwa Cieszyńskiego dwoma wydarzeniami:

- Książę Karol Habsburg (przybrany syn arcyksięcia Albrechta) utworzył ze swych dóbr majorat zwany Komorą Cieszyńską;

- Drugim wydarzeniem było zastosowanie w tkalni bielskiej pierwszej maszyny parowej, co spowodowało utratę pracy i nędzę wielu mistrzów sukienniczych³) i robotników.

Ruch dylizansów - przez Jaworze - odbywał się zgodnie z planem. W 1817 roku jechali tędy do Cieszyna i później wracali, przedstawiciele tzw. Stanów Galicyjskich, którzy brali udział w powitaniu cesarza.

1. Łaciński tekst zapisu na parkowej kolumnie posiada szereg skrótów oraz naleciałości francuskich. Dlatego jego tłumaczenie okazało się niezwykle trudne i skomplikowane.

Wszystkim osobom, które przyczyniły się do jego przetłumaczenia, a mianowicie: ks. Adamowi Gramatyce, ks. Józefowi Ślizowi, ks. dr. Piotrowi Szarkowi, a przede wszystkim pani prof. Iwonie Lubowskiej składam serdeczne podziękowania za bezinteresowne poświęcenie własnego czasu oraz za trud włożony w spolszczenie tak niezmiernie zawilego zapisu.

2. Ród Saint Genois kultywował zwyczaj hiszpańskiej szlachty, która - początkowo - dawała na chrzcie dziecka aż ... 13 imion. Niekiedy nawet więcej. Używano tylko jedno (nieraz dwa) z nich wybrane.

W kolejnym odcinku podam pełny tekst metryki jednego z jaworzańskich panów.

3. Rewolucja przemysłowa oraz spadek zamówień na sukno doprowadziła do tego, że gwałtownie spadła liczba bielskich mistrzów sukienniczych - z 700 (w 1815r.) do około 300 w końcu lat dwudziestych XIX wieku.

Kronika ważniejszych wydarzeń z dziejów Śląska Cieszyńskiego i Jaworza:

- 1817r. - Nieurodzaj, zwyżka cen i głód spowodował znaczny wzrost śmiertelności na Śląsku
- 1817r. - Przedstawiciele Stanów Galicyjskich jadą na spotkanie z cesarzem do Cieszyna
- 1817r. - Śmierć hr. Julii de Saint Genois (z domu Laszowskiej)
- 1818r. - Wzniesienie kolumny w parku pałacowym w Jaworzu
- 1821r. - Profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego Jerzy Samuel Bandkie występuje w obronie praw Polaków pod zaborami (w tym 100 tys. Polaków w Księstwie Cieszyńskim)
- 1826r. - Władze austriackie i Niemcy bielscy rozpoczynają nową falę germanizacji
- 1826r. - Ks. Karol Habsburg tworzy tzw. Komorę Cieszyńską
- 1826r. - Zainstalowanie w tkalni bielskiej pierwszej maszyny parowej

RZECZ O GEN. KUSTRONIU

Józef Kustroniu urodził się 16 października 1892 roku w Strju. Do gimnazjum uczęszczał w Nowym Sączu. Studiował na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego i w Akademii Handlowej w Krakowie. Od wczesnej młodości związał się z działalnością niepodległościową Drużyn Strzeleckich organizacji Armia Polska, a następnie Związku Strzeleckiego. W sierpniu 1914 roku wstąpił do Legionów Polskich. W latach 1915 - 1916 był oficerem IV Pułku Piechoty (w tym czasie w tym pułku służył również Władysław Broniewski).

Po kryzysie przysięgowym (po którym - jak wiadomo - późniejszy marszałek Polski Józef Piłsudski został aresztowany i osadzony w twierdzy w Magdeburgu) Józef Kustroniu został, wbrew swojej woli, wcielony do armii austriackiej. Stamtąd udało mu się uciec. W 1918 roku wrócił pod sztandary polskie i w stopniu podpułkownika rozpoczął służbę w wojsku polskim w różnych oddziałach sztabu generalnego. W sierpniu 1922 roku - wskutek swoich działań - powrócił do służby liniowej. Powierzano mu odpowiedzialne funkcje.

W październiku 1935 roku podpułkownik Józef Kustroniu objął stanowisko dowódcy 21 Dywizji Piechoty Górskiej w Bielsku (w dywizji tej służyło również wielu jaworzan) i tę funkcję pełnił aż do chwili śmierci w czasie kampanii wrześniowej.

Był to wielki entuzjasta służby wojskowej, toteż bez reszty poświęcił swój zapał, energię, zdolności i doświadczenie Wojsku Polskim. Był człowiekiem wyjątkowo inteligentnym o wszechstronnych zainteresowaniach. Oto niektóre fragmenty opinii, jakie o nim wydawali przełożeni:

"Wybitny, zdecydowany charakter, stu procentowy ideałowiec i entuzjasta, posiada rozległe wiadomości fachowe i ogólne, taktycznie dobrze wyrobiony, decyzje posiada dobre i jasne. Bardzo dobry wychowawca. W opiniowaniu podległych sobie żołnierzy zbyt wyrozumiały. W swej wrodzonej dobroci ocenia wypadki i ludzi nie według stanu faktycznego, lecz według własnego wzoru przeważnie dos-

konatego. Jest żołnierzem wyjątkowej rzetelności i szlachetności."

Niezależnie od działalności wojskowej Józef Kustroniu angażował się w prace społeczne. W czasie służby wojskowej od 1935 roku pełnił funkcję prezesa Oddziału Polskiego Związku Zachodniego w Bielsku - Białej. W marcu 1939 roku, w obliczu nadciągającej burzy wojennej, gen. Kustroniu rozpoczął mobilizację swojej dywizji. W jej składzie znajdowały się: 3 i 4 pułk Strzelców Podhalanskich, 202 pułk Piechoty Rezerwy, dywizjon artylerii ciężkiej, bateria przeciwlotnicza, batalion saperów, kompania telefoniczna, kompania ckm na taczankach, kawaleria dywizyjna, kompania kolarzy i służby dywizyjne. Tak wyposażonej dywizji powierzono obronę rejonu od Bogumina poprzez linię Olzy - Frysztat - Cieszyń - Trzaniec - Jabłonków do Istebnej oraz Bielska - Białej. Dywizja działała w ramach Armii Kraków, której przypadło bronić granic części południowo - zachodniej ówczesnej Polski.

Na tę dywizję w dniu 1 września 1939 roku uderzyły siły pancerne 17 korpusu niemieckiego obsadzonego przez generała piechoty Kienitza. W skład korpusu wchodziły 7, 44 i 45 dywizja piechoty wzmocnione wojskami pancernymi innych korpusów. 17 korpus działał w składzie 14 armii, której dowódcą był gen. płk List. Mimo nierównych sił rozgorzały zacięte walki. Na lądzie wojska pancerne, z powietrza masy lotnictwa niemieckiego bez przerwy atakowały dywizję. Była ona w ciągłej styczności z nieprzyjacielem. Obie strony ponosiły znaczne straty. W toku walk stan osobowy 21 dywizji stale się pomniejszał. General Kustroniu - charakteryzujący się wielką dyscypliną wewnętrzną - dążył do utrzymania dyscypliny i karności wśród swoich żołnierzy.

Ten dzielny dowódca organizował kolejno linie obrony. Pierwszą główną linią była pozycja pod Dziedzicami i Bielskiem nad rzekami Ilownicy i Wapienicy po masyw górski Klimczok - Barania Góra. Działania wojenne 21 dywizji od dnia 1 września 1939 roku i dowodzenie nią przez gen. Kustronia do feralnego dnia 16 września, to cała epopeja, bowiem każdy dzień przynosił wiele istotnych zdarzeń. Bezpośrednia styczność z wojskami niemieckimi, obecność generała w pierwszej linii, narzucanie sobie i podkomendnym dyscypliny i woli walki w obronie ojczyzny, to elementy charakteryzujące tę postać.

Teren obecnej gminy Jaworze we wrześniu 1939 roku znalazł się w obrębie działań 21 dywizji. Kiedy wojska niemieckie zmierzały do Bielska, to pod lotniskiem w Aleksandrowicach przy bunkrze polskim stał na warcie żołnierz niemiecki, by była pewność, że z tego miejsca nie odezwie się broń żołnierza polskiego.

W dniu 14 września dywizja w marszu w kierunku Lwowa znalazła się w okrążeniu. 15 września oddziały generała Kustronia uderzyły na wojska niemieckie. Kontruderzenie zmusiło te oddziały do odwrotu i obrony. Ostatni rozkaz gen. Kustronia wydany w czasie tych walk brzmiał: *"Oddziały przebijają się lasem na płd. Tarnogrod. Każdy oddział, który nie jest zaangażowany w walce oddać do mojej dyspozycji"*. General stanął na czele jednego z oddziałów liniowych dywizji uczestnicząc w bezpośredniej walce z nieprzyjacielem. W czasie marszu oddział ten był obserwowany przez nieprzyjacielskich lotników i ostrzeliwany ogniem artyleryjskim. Po wejściu do lasu general wysłał oficera w celu ustalenia pochodzenia ognia artylerii. Następnie wysłał ubezpieczenie w sile plutonu, a następnie ruszył sam na czele swojego oddziału. Jeden z podkomendnych oficerów tak

wspomina to wydarzenie:

"Na czele szedł generał z resztą swego sztabu. Na przeciwnym skraju polany ogień trzech cekaemów rzucił nas na ziemię. Generał Kustron otrzymał strzał w policzek pod prawym okiem. Karabiny niemieckie grały bez przerwy. Nasze odpowiadały z rzadka. Widziałem, jak generał unosił się jeszcze na rękach jakby chciał rzucić się naprzód, lecz opadł z powrotem. Dwie serie cekaemu usadowiły go na wieki, jedna w krzyż drugą w łopatkę. Była godzina 14-15. Do 14.30 trzymali nas Niemcy pod ogniem odpowiadając nawalami na każdy nasz strzał lub granat. Z całego oddziału zebrano nas około 60 ludzi. Generał Kustron żył jeszcze - mówił coś, lecz nie można było zrozumieć, w końcu ucichł. Żołnierze niemieccy chcieli nas siłą zabrać od jego ciała, lecz kapitan niemiecki gdy się dowiedział nad kim płaczą zebrani oficerowie i żołnierze oddał honory wojskowe i zostawił nas przez chwilę. Bardzo był generał kochany przez nas, swoich oficerów i żołnierzy. Pomimo ostrych wystąpień Niemców, wszyscy zebrali się wokół jego ciała. Płakaliśmy, były to łzy żalu za tym, który ożywał swoim niezłomnym duchem całą dywizję. Zawsze spokojny. Widziałem go stale jednakowym od chwili poznania go w maju 1939 roku w Bielsku aż do momentu jego śmierci. Dla nas podwładnych i współpracowników pozostanie na zawsze przykładem jak żyje, dowodzi i umiera dowódca". (Przy śmierci generała Kustronia obecny był między innymi wieloletni powojenny jaworzanin - kierownik szkoły Stanisław Kornas.)

Ta relacja i opinia dotycząca dowódcy 21 Dywizji Piechoty Górskiej generała Józefa Kustronia jest niezwykle trafna, wiarygodna i nie wymaga już żadnych uzupełnień. Ogłoszona została prawie "na gorąco" we wrześniu 1942 roku w londyńskiej "BELLONIE". Jeszcze w czasie wojny postać generała Kustronia przypomniano ponadto w czasopiśmie "NASZE DROGI" wydawanym w Aleksandrii przez Samodzielna Brygadę Strzelców Karpackich (nr 16 z 1941 roku) oraz w kraju w dwutygodniku AK "ŻOŁNIERZ POLSKI W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ" (nr 49 z 1943 roku).

Prochy generała Kustronia spoczywają obecnie na cmentarzu w Nowym Sączu.

Postać gen. Józefa Kustronia zasługuje na naszą wdzięczną pamięć i jest jeszcze jednym potwierdzeniem odwagi i wzorowej postawy oficerów Wojska Polskiego II Rzeczypospolitej w czasie kampanii wrześniowej 1939 roku. Potwierdzeniem tego, że wszyscy jednakowo przelewali krew za Ojczyznę - tak szeregowi żołnierze jak i ich dowódcy.

Generalowi Kustroniowi przyznano najwyższe odznaczenia bojowe i cywilne, w tym Złoty i Srebrny Krzyż Orderu Wojennego Virtuti Militari i trzykrotny Krzyż Walecznych.

Ten bardzo uproszczony szkic poświęcony jest kolejnej rocznicy polskiego września 1939 roku i pięknej postaci bohatera i patrioty gen. Kustronia, którego pamięć na terenie ziemi bielskiej została utrwalona jego czynami i zapisana w różnych wspomnieniach, relacjach oraz dokumentach archiwalnych.

Bibliografia

- "Armia Kraków" - Władysław Steblik
- "Bitwy Polskiego Września" - Apoloniusz Zawilski
- "Generalowie II Rzeczypospolitej" - Zbigniew Mierzwiński

Material zebrał
Bogusław Krzemiński

Rocznica Powstania Warszawskiego

Każda rocznica wydarzeń dziejowych nasuwa pewne refleksje. Ten fragment drugiej wojny światowej ukazuje nam jeden z wielu punktów zwrotnych w historii Polski. W dalszym ciągu nie wszystko zostało w pełni ujawnione, a odkryciu całej prawdy sprzyja lub też przedstawia "po swojemu" aktualnie panujący ustrój kraju. Tak więc możemy się tu spotkać z wieloma jeszcze "odkryciami".

Prawdziwe jest powiedzenie, że "świat jest mały", bo wszędzie zapisany jest udział Polaków, a w tym i naszych rodaków z Jaworza; przez co wzbogaca się historia naszej miejscowości. Stąd skrzętnie zbieramy wszelkie informacje na temat tych ludzi, o których prawda została zniekształcona.

Z okazji tejże rocznicy chciałbym wspomnieć, iż w tak ważnym wydarzeniu historycznym, jakim jest powstanie warszawskie, wzięły czynny udział jaworzanin - nie żyjący już Karol Krzyszczyński. Jako mieszkaniec terenu włączonego w czasie okupacji do byłej Rzeszy Niemieckiej został w 1942 roku wcielony do wojska niemieckiego. Będąc na wschodnim froncie, jak się tylko nadarzyła okazja, przeszedł na "drugą stronę" i zgłosił się do Ludowego Wojska Polskiego. W chwili rozpoczęcia się powstania znajdował się po drugiej stronie Wisły. Należał do kompanii, z której grupa ochotników (wśród nich był również Karol Krzyszczyński) za zgodą dowódcy przepłynęła łódkami na drugą stronę i wspólnie z powstańcami walczyła o oswobodzenie stolicy - aby mogła tam osiąść prawowita władza. Doszło niestety do zdrady, walcząca Warszawa została opuszczona. Rosypani Kościuszkowcy zostali bez amunicji i żywności. Dowództwo Ludowego Wojska Polskiego - znajdujące się "po tamtej stronie" - wskutek niecznych intryg politycznych nie przyszło im z pomocą. Byli zmuszeni przejść w nurtach rzeki na wschodni brzeg Wisły, gdzie zostali na powrót włączeni do armii, w której pozostali do zakończenia wojny.

Po wojnie Karol Krzyszczyński powrócił do Jaworza, a następnie - w związku z ożenkiem - osiadł w pobliskich Górkach. Niedawno zmarł i zabrał do grobu swoje wspomnienia. W Jaworzu jest już coraz mniej ludzi, którzy go pamiętają. Piszę o nim, ponieważ uważam, że powinien zaliczać się do "Ciekawych Ludzi Jaworza".

Na cmentarzu rzymsko - katolickim (w nowej części) znajduje się mogiła, która również kryje niezwykle ludzkie losy. Tablica zawiera napis: "Lek. med. Mirosław Dudek i żona Zofia, żołnierze AK, powstańcy warszawscy - niech odpoczywają w Panu. Na próżno żyje ten, kto nikomu nie pomaga". Mirosław Dudek zmarł 22.12.1985r., a Zofia Dudek: 23.7.1992r. Pochowani zostali na tym cmentarzu przez córkę, która osiedliła się w Jaworzu na stałe. Jest ona w posiadaniu wszelkich dokumentów z konspiracyjnej działalności rodziców, którzy w 1983 roku odznaczani zostali "Warszawskim Krzyżem Powstańcym". Pośmiertnie - byli długo poszukiwani sami o to nie zabiegając - zostali odznaczani "Medalem Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata". W legitymacji do medalu czytamy: "... z narażeniem włas-

nego życia ratowali Żydów prześladowanych w latach okupacji hitlerowskiej". Nazwiska ich uwiecznione zostaną na honorowej tablicy w Parku Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata na Wzgórzu Pamięci w Jeruzolimie. Medal był przyznany 19 maja 1992 roku, ale nim dotarł do Polski Zofia Dudek już zmarła. Medale przyznane rodzicom odebrała w Warszawie w dniu 24 października 1992 roku córka pani Bogumiła Subocz.

Śp. Mirosław Dudek pochodzi z Wapienicy. Po ukończeniu studiów medycznych osiadł w Włodzimierzu Podolskim, gdzie pracował jako ordynator szpitala. W czasie okupacji przedostał się z rodziną do Warszawy, gdzie w czasie powstania warszawskiego prowadził szpital powstańczy. Po wojnie osiedlił się w Sulęcinie (woj. Gorzów Wlkp.), gdzie organizował służbę zdrowia w mieście i okolicy - pełnił funkcję dyrektora szpitala. Został wielokrotnie odznaczony, a jedna z ulic Sulęcina nazwana została jego imieniem.

Karol Jaworski

O PROBLEMACH POMOCY SPOŁECZNEJ

Z PANIĄ MAŁGORZATĄ KLAJMON -
KIEROWNICZKĄ MOPS DLA JAWORZA
I JASIEŃCZY ROZMAWIA JÓZEF CZADER

J. Cz.: Na sesji Rady Gminy w styczniu tego roku przedstawiła Pani bardzo trudną sytuację finansową Ośrodka Pomocy Społecznej, tzn. znacznie mniejsze środki finansowe od rządu w stosunku do roku ubiegłego dla podopiecznych z terenu gmin oraz te same co w roku ubiegłym środki własne od gmin. Jak w tej sytuacji - po upływie pół roku - radzi sobie ośrodek, którego pracą Pani kieruje, przy stale wzrastającym zubożeniu społeczeństwa, bezrobociu i wszystkich zjawiskach z tym związanych?

M. K.: Pierwsza wersja przewidywania budżetu przewidywała dla gminy Jaworze na realizację zadań zleconych kwotę 247 mln. zł. W roku ubiegłym kwota ta wynosiła 280 mln. zł. Ponadto rząd zlikwidował tzw. pomoc na opłaty mieszkaniowe, tzn. zwroty za czynsz, opłaty za energię elektryczną i gaz, składając tym samym wcale nie mniejsze potrzeby w tym zakresie na barki gminy. W każdej sytuacji należy sobie radzić. W związku z czym kilkakrotnie przeanalizowanie potrzeb finansowych do końca roku, sporządzenie realnego planu potrzeb oraz mocne argumentowanie go w Wojewódzkim Zespole Pomocy Społecznej - za pośrednictwem którego wojewoda przydziela środki - spowodowało, że decyzją wojewody z dnia 31 maja ośrodek otrzymał zwiększenie środków do kwoty 350 mln. zł. Również Rada Gminy wykażała dużą wyrozumiałość i zwiększyła na cele pomocy społecznej środki do kwoty 110 mln. zł. Do momentu zwiększenia środków przez wojewodę podopiecznym pomagaliśmy na kredyt zaciągnięty od gminy ze środków na realizację zadań własnych, ponieważ pieniądze przyznane przez wojewodę przychodzą do ośrodka co miesiąc w wysokości 1/12 przyznanej dotacji na cały rok.

J. Cz.: Czy poza wspomnianymi środkami finansowymi ośrodek dysponuje środkami z innych źródeł?

M. K.: Tak, oczywiście. Budżet reperujemy co roku pomocą w naturze dostarczaną z Holandii. Pomoc ta przysyłana jest w postaci odzieży, żywności, materiałów opatrunkowych, wózków inwalidzkich i dziecięcych, lekarstw, zabawek, a więc obejmuje wszystko to co potrzebne jest w domu. Część rodzin z terenu gminy wspomagana jest bezpośrednio przez rodziny holenderskie przysyłające im paczki. Jest to znaczna pomoc ograniczająca wydawanie pieniędzy gminy na zasiłki celowe, dobrze się złożyło, bo transport tej pomocy dotarł do Jaworza pod koniec grudnia ubiegłego roku. W pierwszych miesiącach br. sytuację w wielu rodzinach ratowało się więc rozdzielając przysłane dary. Współpraca z organizacją holenderską "Stichting Kontakt Met Polen" trwa od dziewięciu lat; najpierw przez Zbór Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Jaworzu, później przez Ośrodek Pomocy Społecznej - inicjatorem i bieżącym promotorem jest mieszkaniec Jaworza pan Gustaw Lorek.

Również pewne kwoty przeznaczone są przez osoby prywatne na konkretne cele, np. paczki noworoczne dla ludzi samotnych, na obiady dla dzieci itp. Na przykład państwo Szramkowie zapłacili obiady dla 3 dzieci na cały rok szkolny 1992/93.

J. Cz.: W jednym z ostatnich numerów "Kroniki Beskidzkiej" przeczytałem, że w Bielsku odmawia się pomocy przy dochodzie na jednego członka rodziny poniżej 300 tys. zł., a tylko w miesiącu lipcu bielski ośrodek wydał 200 decyzji z powodu braku środków. Czy w naszej gminie może dojść do podobnej sytuacji?

M. K.: Nie, takiej sytuacji nie należy się spodziewać. Środkami gospodaruje się bardzo oszczędnie od początku roku. uzupełnia się je pomocą rzeczową, o której wcześniej mówiłam, a ponadto myślę, że gdyby nagle, wyjątkowa sytuacja spowodowała znaczny wzrost potrzeb, Rada Gminy dokonałaby korekt w budżecie przeznaczając na cele pomocy dalsze środki. Dotychczas nie wydaliśmy ani jednej odmownej decyzji z powodu braku środków.

Chciałabym dodać, że dużą wagę w pracy Międzygminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przykładam do pracy socjalnej, tzn. wykorzystania wszystkich innych form pomocy dla podopiecznych, których konsekwencją jest poprawa sytuacji materialnej. Nasi podopieczni to często ludzie chorzy, starzy, samotni, niezaradni życiowo. Służymy im doradztwem i poradnictwem przy załatwianiu różnych spraw, np. grupy inwalidztwa, renty, alimentów. kuratora: pomagamy napisać pismo do instytucji, pozew do sądu itp. Ogrom różnorodnych przepisów, których wymogi trzeba spełnić przy załatwianiu renty, zasiłku dla bezrobotnych, alimentów w sytuacjach nietypowych i skomplikowanych nie są do pokonania przez osobę chorą, skrzywdzoną losowo. Urzędnicy tych wszystkich instytucji, z którymi styka się podopieczny nie zawsze wykazują należytą wyrozumiałość, często podchodzą do problemu zbyt formalnie. Podopieczny nie chwali się przecież swoją życiową sytuacją, często jest wręcz skrupowany, zbyt nieśmiało sam występuje w swojej sprawie. Wtedy potrzebna jest pomoc pracownika socjalnego. W gminie Jaworze pracę tę w terenie wykonuje pani Bernadeta Kluka. Jej zaangażowanie i fachowość są wysoko oceniane zarówno przez podopiecznych jak i przez zwierzchników.

Czasami nawet słowo otuchy i "podtrzymanie na duchu" to też bardzo dużo: nie mówiąc już o takich przypadkach, kiedy udaje się tak pokierować sprawą, że np. osoba z poważnym inwalidztwem nie otrzymująca świadczeń rentowych przez kilka lat z powodu zwykłego niedopatrzania - uzyskuje je w końcu.

J. Cz.: Jak Pani widzi pracę Międzygminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w najbliższym czasie?

M.K.: Rosnące zubożenie społeczeństwa spowodowane stałym wzrostem kosztów utrzymania i bezrobociem powodują, że zakres pracy ośrodka rośnie. A powinno być odwrotnie. Spowodowane jest to sytuacją w kraju, którą najbardziej

dotkliwie odczuwają ludzie chorzy, starzy mniej zaradni. Potrzebna jest więc modyfikacja zasad polityki społecznej, stworzenie rozwiązań systemowych chroniących osoby słabe, a ograniczających możliwości wykorzystywania braku pewnych rozwiązań przez ludzi sprytnych i nieuczciwych. A na razie pozostaje wyężona praca naszego ośrodka, coraz większe zaangażowanie i współpraca z organizacjami społecznymi i instytucjami z naszego terenu, osobami prywatnymi, kościołami oraz - niestety - dalsze zwiększanie środków na cele pomocy społecznej.

J. Cz.: Dziękuję za rozmowę. Życzę dobrej współpracy ze wszystkimi wymienionymi przez Panią instytucjami oraz wdzięcznych podopiecznych.

AWANS DO STOPNIA PODPUŁKOWNIKA

W tygodniku "Panda" nr 27/165 z dnia 8 lipca 1993 roku opublikowany został artykuł pt. "WROCŁAWSKY LOTNICY". Jednym z wymienionych wrocławskich lotników jest rodowity jaworzanin mjr Zbigniew Bałowski.

Zbigniew Bałowski urodził się 8 lipca 1953 roku w Jaworzu Średnim. Szkołę podstawową ukończył w Jaworzu Średnim, następnie Technikum Mechaniczno-Elektryczne w Bielsku - Białej. Studia wyższe ukończył w Szkole Orłąt w Deblinie. Jako pilot dostał przydział do 3 Eskadry Lotniczej we Wrocławiu, gdzie lata do dzisiaj - jest dowódcą eskadry.

Pomimo stałego pobytu we Wrocławiu często odwiedza rodzinne Jaworze nie tylko samochodem, ale czasami wojskowym śmigłowcem z biało-czerwoną szachownicą. Przelatuje nisko nad Jaworzem i krąży nad rodzinnym domem w Jaworzu Średnim.

W dniu Wojska Polskiego 15 sierpnia 1993 roku awansowany został do stopnia podpułkownika. Z okazji tego awansu rodzina i mieszkańcy Jaworza składają ppłk. Zbigniewowi Bałowskiemu serdeczne życzenia dalszych sukcesów.

Irena König

Cytujemy Państwu fragmenty wyżej wspomnianego artykułu z tygodnika "Panda":

"Nad wrocławskim niebem dość często można dostrzec lecącego "Antka" lub śmigłowiec. Dla niewtajemniczonych możemy uchylić rąbka tajemnicy i zdradzić, że są to najczęściej samoloty i śmigłowce 3 Eskadry Lotniczej, która od wielu już lat stacjonuje na wrocławskim lotnisku Strachowice

Piloci tej eskadry to niezwykli ludzie. Jedni nazywają ich powietrznymi taksówkarzami, a drudzy ratownikami z nieba. W obu tych określeniach jest dużo prawdy. Piloci eskadry często bowiem przewożą żołnierzy i świadczą usługi transportowe dla jednostek Śląskiego Okręgu Wojskowego. Szczególnie dobrze znają ich i darzą zaufaniem żołnierze z pododdziałów czerwonych beretów, dla których poczciwie "Antki" i śmigłowce M-2, pilotowane przez pilotów z wrocław-

Nad bezpieczeństwem pilotów czuwa dowódca eskadry mjr Zbigniew Bałowski. Zdjęcie: R. Godlewski

skiej eskadry, są niezbędnym środkiem w szkoleniu spadochronowym.

Trafne jest także określenie ratownicy z nieba, bowiem piloci 3 Eskadry Lotniczej przez cały okrągły rok, w świątek i piątek, pełnią dyżury ratownicze. W trakcie tych dyżurów wielokrotnie przewozili chorych, pomagali powodzianom, uczestniczyli w akcjach kruszenia zatorów lodowych na rzekach. Kilka lat temu, jako pierwsi, spośród wielu ekip ratowniczych, zlokalizowali szczątki samolotu francuskiego, który rozbił się w Sudetach. Z ich usług często korzystał lekarze z zabrzańskiej kliniki prof. Zbigniewa Religi.

[...] Wśród pilotów śmigłowców M-2 największym doświadczeniem i największą ilością wylatanych godzin legitymują się: mjr Zbigniew Bałowski (2800 godz.), mjr Mieczysław Czernski (2700 godz.) i mjr Czesław Bukiet (2690 godz.)."

OD REDAKCJI

W ślad za głosami dotyczącymi zmiany patrona Szkoły Podstawowej nr 3 w Jaworzu Średnim ("Echo Jaworza" nry 20 i 21) przedstawiamy Państwu przedruk fragmentu artykułu pana Jana Brody z informatora "JAWORZE" (nr 3 z roku 1987) dotyczący historii tej szkoły. Jednocześnie prosimy Dyrekcję, Radę Pedagogiczną, młodzież tej szkoły oraz mieszkańców Jaworza o nadsyłanie własnych opinii na temat ewentualnej zmiany patrona szkoły.

SZKOŁA PODSTAWOWA W JAWORZU ŚREDNIM (obecnie szkoła nr 3)

Już w październiku 1905r. wójt Jaworza P. Krehut zwrócił się do starostwa bielskiego z prośbą o zezwolenie na budowę szkoły w Jaworzu Średnim. Starostwo dało odpowiedź odmowną. Minęło kilka lat, które wykorzystali bielscy Niemcy i uzyskali zgodę na budowę szkoły niemieckiej w tymże Jaworzku. Wtedy to nowo mianowany pastor ks. Jan Lasota, w porozumieniu z Towarzystwem Szkoły Ludowej (przewodniczącym koła TSL Jaworza był Paweł Klima) udał się w lipcu 1910 roku na uroczystości grunwaldzkie do Krakowa i tam dzięki pomocy profesora UJ Aleksandra Rosnera przedstawił koło TSL przy Senacie Uniwersytetu zamiar utworzenia i budowy szkoły polskiej na zagrożonym przez Niemców terenie. Uzyskał pomoc materialną, która wystarczyła na zorganizowanie i utrzymanie szkoły, zaś kwota otrzymana z tzw. Narodowego Czynu Grunwaldzkiego była na tyle wysoka, że zakupiono od Jerzego Königa budynek na cele szkoły. Otwarcie jej nastąpiło 2.X. 1910r. (tego samego dnia otwarto też szkołę niemiecką, której kierownikiem był Biesok). Odtąd aż do 1919 roku toczyła się tu zacięta walka o każde polskie dziecko. Przez pierwsze dwa lata toczył ją z dużym powodzeniem Jan Kotas, który w pierwszym roku pracy skupił w szkole 40 dzieci, zaś

w następnym było ich 70 (część przybyła ze szkoły niemieckiej) i stan ten utrzymywał się do końca wojny. Następnym kierownikiem był Józef Obrzut, a nauczycielem - pedagog i poeta rodem z Jaworzynki - Jan Łysek, który jako legionista - ochotnik zginął 5 listopada 1915 roku pod Polską Górą na Wołyniu. Po odejściu kier. Obrzuta do Czechowic (1915) kierownicy i nauczyciele często się zmieniali. Dłużej piastował kierownicze stanowisko Jan Szurman (lata 1919 - 1934), który też od 1920 roku przeniósł polską szkołę do zakupionego budynku dawnej szkoły niemieckiej, zlikwidowanej wskutek braku dzieci chętnych do uczenia się w niej. Odtąd szkoła ta była trzyklasowa. W latach 1934-39 funkcję kierownika piastował Paweł Starzyk, który w 20-lecie śmierci Jana Łyska umieścił na frontowej ścianie szkoły tablicę pamiątkową ku jego czci. Zniszczyli ją Niemcy w czasie II wojny światowej, sam zaś Paweł Starzyk zginął z rąk hitlerowców w Bytomiu. Prześladowania dotknęły też rodziny miejscowych działaczy TSL i Macierzy Szkolnej - Niesytów, Klimów oraz innych.

Po wyzwoleniu kierownikiem został Jan Piłch z Wisły (1945-1949). Szkoła liczyła pięć, od 1947 roku - sześć klas; stopniowo zaopatrywała się w sprzęt i pomoce naukowe. Kolejnymi kierownikami szkoły byli jaworzanie: Józef Kobiela (1949-51) i Jerzy Krehut (1951-65). Dzieci w szkole przybywało, warunki nauki były coraz gorsze. Toteż w roku 1958 zawiązał się Społeczny Komitet Budowy Szkoły i w 1960 roku rozpoczęto budowę 515 szkoły - Pomnika Tysiąclecia Państwa Polskiego. Ponad połowę kosztów na budowę szkoły uzyskano z czynów społecznych. Uroczystego otwarcia i nadania szkole imienia Stanisława Bularza dokonał 13 stycznia 1963 roku wojewoda Jerzy Ziętek.

W gmachu nowej szkoły oprócz pomieszczeń dydaktycznych i administracyjno - gospodarczych znalazły też miejsce dla siebie trzy ciekawe zbiory: muzeum fauny oceanicznej (dar byłego ucznia - bosmana Erwina Pasternego), muzeum szkoły polskiej - zbiór książek z dedykacjami pisarzy. Dwa ostatnie powstały z inicjatywy nauczyciela Bolesława Wojnara, przy współpracy również nauczyciela - Rudolfa Dominika.

Po przejściu kierownika Jerzego Krehuta do pracy w innej placówce oświatowej kolejno kierowali szkołą: Józef Panewka, Urszula Panewka, Władysława Parma; aktualnie dyrektorem szkoły jest Krystyna Szczypka. Szkoła od 1966 roku jest szkołą ośmioklasową, o wysokim poziomie nauczania i rozbudowanej działalności pozadydaktycznej.

OGŁOSZENIA

Sprzedaż krzewów ozdobnych

EDWARD WIEJA

Jaworze Nałężę 1, ul. Słoneczna

**PANI MAŁGORZACIE KOBIELI-GRYCZCE
I JEJ RODZINIE**

wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci Matki - Teściowej - Babczi

składa zespół redakcyjny

Wszystkim, którzy wraz z nami żegnali na zawsze
naszą ukochaną Mamę i Babcję

✠ **śp. Zuzannę Kobielową** ✠

serdeczne podziękowania składa
córnka z rodziną

Akcje ratowniczo-gaśnicze OSP w Jaworzu w sierpniu

W sierpniu br. Ochotnicza Straż Pożarna w Jaworzu została już trzykrotnie poderwana do działania.

5 sierpnia br. o godzinie 11⁴⁵ rozpoczęto poszukiwania dwójki dzieci (w wieku 2 i 3 lat) zaginionych w Jaworzu Nałężu. Akcja prowadzona wspólnie przez straż i policję dała efekt pozytywny, dzieci zostały odnalezione w sąsiedniej miejscowości Biery.

7 sierpnia br. o godzinie 10¹⁵ akcja ratowniczo-gaśnicza w budynku wielorodzinnym popularnie zwanym Konsumem (Sklep nr 10 przy ul. Zdrojowej). Pożar powstał na poddaszu, przyczyny ustala Państwowa Straż Pożarna w Bielsku - Białej. Według opinii dowódcy sekcji z Jednostki Ratowniczo - Gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej w B-B tylko błyskawiczna i dobrze zorganizowana akcja miejscowej jednostki OSP zapobiegła dalszemu rozprzestrzenianiu się ognia, a tym samym przyczyniła się do uratowania całego pokrycia dachowego budynku. Według wstępnej oceny uratowano mienie wartości 1,5 miliarda zł., a straty poniesione podczas akcji wynoszą 25 mln. zł.

Akcją dowodził naczelnik OSP Jaworze druh Czesław Malchar - zarazem komendant gminny OSP przy współudziale druhow: Adama Knapczyka, Jana Pompra, Andrzeja Malchara, Jerzego Knapczyka, Marka Onika, Piotra Knapczyka, Sebastiana Malchara, Piotra Pompra i Arkadiusza Grygierczyka.

Oprócz jednostki OSP Jaworze w akcji udział brała Jednostka Ratowniczo - Gaśnicza nr 3 z Bielska - Białej oraz OSP Jasienica i OSP Mazańcowice.

W trakcie akcji ratowniczej wielkie zaangażowanie i ofiarność wykazali również mieszkańcy posesji 111 i oficyn panowie Adamus i Leško, którym tą drogą dziękujemy.

Straty mogły być jeszcze mniejsze, gdyby nasza jaworzańska straż wyposażona była w aparaty tlenowe.

17 sierpnia br. OSP Jaworze została wezwana do gaszenia płonącej trawy na nasypie kolejowym obok stacji PKP w Groźcu, w pobliżu lasu. Przyczyną pożaru był prawdopodobnie niedopalek wyrzucony z jadącego pociągu.

W akcji brali udział: Piotr Pomper, Sebastian Malchar, Rafał Malchar, Arkadiusz Grygierczyk; dowodził Marek Onik.

Paweł Mularz

PODZIĘKOWANIE

Dziękujemy ks. wikaremu Eugeniuszowi Warzecha za trzyletnią posługę w Kościele Rzymsko - Katolickim w Jaworzu, za słowo głoszone oraz za uśmiech kierowany do każdego mieszkańca czy gościa Jaworza. Z dniem 29 sierpnia ks. wikary rozpoczął pracę duszpasterską na placówce w Rudzicy, a na jego miejsce ks. biskup skierował do Jaworza ks. neoprezbitera Janusza Stanka.

FOTOZAGADKA

Zdjęcie przedstawia jeden z wodospadów (nieliczonych) na rzece na terenie Jaworza. Wśród czytelników, którzy odgadną nazwę tego potoku i w miarę dokładnie zlokalizują ten wodospad oraz nadeślą na adres redakcji w terminie do 10 września br. prawidłową odpowiedź - rozlosujemy nagrodę w wysokości 100.000 zł.

Echo Jaworza

Redaguje zespół w składzie: Józef Czader, Bogusław Krzemiński, Paweł Mularz, Jadwiga Roik, Marian Zygmunt.

Adres redakcji: Urząd Gminy w Jaworzu, 43-384 Jaworze Dolne 82, ul. Zdrojowa; tel. 195 lub 813; fax: 871; telex: 35-405.

Skład: Józef Czader.

Druk: Zakład Poligraficzny POLIXER, Bielsko - Biała, ul. Piastowska 18/10.

Poprzednie numery "Echa Jaworza" można zakupić w redakcji. Redakcja nie zwraca nadsyłanych tekstów oraz zastrzega sobie prawo ich skracania i opracowania redakcyjnego.